HE 146/2020 vp

Suojelupäällikkö Tapani Veistola
Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Maatalousjaosto 23.10.2020

**Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2021 maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan osalta**

Maailmassa on meneillään ilmasto- ja monimuotoisuuskriisi. Samaan aikaan kamppailemme pandemian kanssa. Pandemia edellyttää elvyttäviä toimia ja näitä toimia on tehtävä ekologisesti ja ilmastollisesti kestävällä tavalla.

*30.40.22 Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi: Maankäyttösektorin ilmastopolitiikka*

Maankäyttösektorin ilmastopolitiikkaan kohdistetaan 35,3 miljoonaa euroa vuonna 2021. Tämä kohdistetaan osittain metsitystukeen, mutta rahoituksen kohdentamisesta kokonaisuutena ei ole täsmennetty. Rahoituksen käytön läpinäkyvyys on tärkeää. Rahoitus tulee kohdentaa tavalla, joka hyödyttää sekä ilmastoa, luontoa että vesien hyvää tilaa. Rahoituksen käytössä tulee soveltaa do no harm -periaatetta, jolloin haittaa muille ympäristötavoitteille ei saa aiheutua.

*30.40.31 Vesi- ja kalataloushankkeiden tukeminen (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 8 636 000 euroa. Tähän oli 2020 TAssa 11 766 000 miljoonaa ja vielä lisätalousarviossa 6 800 000 miljoonaa euroa. Rahoituksen väheneminen ei edistä vesien hyvän tilan saavuttamista.

*30.40.42 Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)*

Petoeläinten aiheuttamiin vahinkoihin myönnetään 11 250 000 euroa. Se on vajaa pari miljoonaa enemmän kuin viime vuonna. Se on hyvä asia ja vähentää painetta antaa esimerkiksi erittäin uhanalalaisille ahmoille tappolupia. Aikaisempien ahmalupien oikeudellisiin ongelmiin on korkein hallinto-oikeus päätöksessään KHO:2020:31 puuttunut.

*30.40.44 Tuki puuntuotannon kestävyyden turvaamiseen (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 53 230 000 euroa.

Metsätaloutta koskevien valtiontukisääntöjen uudistamistyö on EU:ssa viivästynyt, mistä syystä metsätalouden tukien uudistaminen siirtynyt. Luonnonsuojeluliitto toteaa yleisenä huomionaan, että metsätalouden uuden kannustejärjestelmän tulee edistää metsien tuottamien hiilen sidontaan, luonnon monimuotoisuuteen, metsien terveyteen ja virkistyskäyttöön liittyvien markkinattomien hyötyjen tuottamista.

*20.40.45 Metsäluonnon hoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 8 027 000 euroa, joka on miljoona euroa enemmän kuin vuonna 2020. Rahoituksen kasvu ei kuitenkaan riitä siihen, että MMMn hallinnon alan METSO-tavoite saavutettaisiin vuoteen 2025 mennessä. Jotta tavoitteeseen päästään, olisi rahoitusta Metsäkeskuksen mukaan varattava 16,5 miljoonaa euroa.

Luonnonhoitoon voisi olla mahdollista siirtää rahoitusta Maankäyttösektorin ilmasto -ohjelmasta. Kiertoajan pidentäminen kymmenellä vuodella toisi ilmastohyötyä juuri ajanjaksolla jolloin sitä kipeästi tarvitaan. Mahdollisuus tuottaa samalla ilmasto- ja monimuotoisuushyötyjä on siis kannatettava. Luonnonsuojeluliitto huomauttaa kuitenkin, että ilmastohyöty ei ole täysimääräinen tai pysyväluonteinen ja rahoituksessa tulisi priorisoida toimia, jossa suojelu on pysyväisluonteista.

*30.40.47 Tuki joutoalueiden metsitykseen*

Momentille myönnetään 1 360 000 euroa.

Metsityksen tehokkuus ilmastonmuutoksen torjunnassa olisi syytä selvittää kunnolla ennen kuin maankäyttösektorille varattua ilmastonmuutoksen hillinnän rahoitusta jaetaan. Maankäyttösektorilla tehokkaita keinoja torjua ilmastonmuutosta olisi muun muassa turvepeltojen raivauksen lopettaminen, jatkuvapeitteinen kasvatus turvemailla ja metsähakkuiden määrän pienentäminen. Suomen luonnonsuojeluliitto katsoon, että monimuotoisuuden ja vesistöjen kannalta paras lopputulos saavutettaisiin kilpailuttamalla kooltaan isompia hankkeita, jolloin tuki voitaisiin kohdentaa parhaiten sopiville alueille. Kokonaisuuden ilmastovaikutuksia tai kustannustehokkuutta ei ole arvioitu, vaikka Marinin hallitusohjelman tavoitteena on hiilinielujen ja -varastojen vahvistaminen lyhyellä ja pitkällä aikavälillä ja tämän tavoitteen osana olevia maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteitä tulisi arvioida vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden kannalta. Luonnonsuojeluliiton mielestä tämä tulisi tehdä, jotta voidaan arvioida onko kokonaisuuteen käytettävä tukimäärä (vuosina 2021–2024 noin 16 miljoonaa euroa) perusteltu suhteessa muihin mahdollisiin toimenpiteisiin.

*30.40.51 Kalatalouden edistäminen*

Koronan aikana kalastusharrastuksen määrä on lisääntynyt. Se lisää myös neuvonnan tarvetta. Siksi momentin sisällä tulisi lisätä varoja 1-3 momentin asioihin esimerkiksi nyt esitetyn 4 950 000 euron sijasta vähintään 5 700 000 euroon. Erotuksen voisi ottaa muista kohdista esimerkiksi omistajakorvauksista, joita on nostettu jo aiemmin. Nämä rahat tulevat pääosin harrastajilta kerätyistä varoista.

*30.64.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät*

Momentille myönnetään 8 115 000 euroa. Hallitusohjelmassa todetaan: “Metsähallituksen luontokohteiden korjausvelkaa vähennetään suunnitelmallisesti vaalikauden mittaisella ohjelmalla ja korotetaan luontopalveluiden perusrahoitusta. Parannetaan luontomatkailun harjoittamisen edellytyksiä eri puolella Suomea.” Eduskunta myönsi lisätalousarviossa 2020 3,1 miljoonan lisän Metsähallituksen julkistenhallintotehtävien hoitamiseen MMMn hallinnonalalla. Jotta hallitusohjelman tavoitteeseen päästään olisi rahoituksen tasoa nostettava.

*Lisätietoja*


- Suojeluasiantuntija Paloma Hannonen, p. 050 532 3219, paloma.hannonen@sll.fi (metsien ja soiden monimuotoisuus)
- Suojeluasiantuntija Liisa Toopakka, p. 040 504 2989, liisa.toopakka@sll.fi (ilmasto, energia)
- Suojelupäällikkö Tapani Veistola, p. 0400 615 530, tapani.veistola@sll.fi